

Till Utrikesdepartementet
ud.remissvar@regeringskansliet.se

Torsdag 3 juli 2025
Dnr. UD2025/05056

Yttrande angående betänkandet Skydd för biologisk mångfald i havsområden utanför nationell jurisdiktion (SOU 2025:36)

- Greenpeace välkomnar förslaget om att införa avtalet om skydd för biologisk mångfald i havsområden utanför nationell jurisdiktion i svensk rätt och uppmanar Sverige att snarast möjligt ratificera avtalet.
- Det är centralt att svensk implementering av avtalet säkerställer en strikt efterlevnad, tillsyn och kontroll och ger förutsättningar för att Sverige kan vara en pådrivande kraft för ett ambitiöst genomförande av avtalet.

I övrigt vill vi lämna följande generella kommentarer.

Våra hav är på väg mot en katastrof. Klimatförändringar, överfiske, oljeborrning och plastföroreningar driver ekosystemen mot kollaps. Haven, som täcker över 70 procent av vår planet och producerar hälften av syret vi andas, är avgörande för att stabilisera klimatet och bevara biologisk mångfald.

Det öppna havet, som ligger utanför nationell jurisdiktion, är i praktiken en frizon för rovdrift, där kortsiktig vinst går före planetens framtid. Därför var det en enorm framgång när världens länder i mars 2023 lyckades enas om ett globalt havsavtal. Detta så kallade BBNJ-avtalet möjliggör skapandet av marina skyddade områden på internationellt vatten, något som knappt existerar i dag, som ska täcka minst 30 procent av världshaven. Enligt en enad forskarkår är det en helt nödvändig och livsviktig åtgärd för att bromsa förlusten av biologisk mångfald och stärka havets förmåga att motverka klimatförändringar.

Greenpeace konstaterar att avtalet är en av de viktigaste internationella klimatuppgörelserna sedan Parisavtalet som ger kraftigt förbättrade möjligheter att skydda den biologiska mångfalden och motverka klimatförändringarna. Avtalet som enhälligt beslutades av FN den 19 juni 2023 följde på närmare två decenniers förhandlande och idogt kampanjande från civilsamhället där Greenpeace samlade in namnunderskrifter för ett starkt havsavtal från 5,5 miljoner människor från hela världen.

Mot bakgrund av detta är det centralt att Sverige är pådrivande för en ambitiös implementering av avtalet när det väl trätt i kraft på internationell, såväl som nationell nivå. Viktiga frågor om finansiering, uppföljning och transparens är dock öppna för fortsatt tolkning. Det är därför avgörande att Sverige skapar en infrastruktur som säkerställer att verksamheter inte bara följer lagen på pappret, utan också tar höjd för en strikt efterlevnad, tillsyn och kontroll och att Sverige ska ligga i framkant som pådrivande part för att genomförandet av avtalet faktiskt

bidrar till att skydda haven och stoppar den snabba förlusten av biodiversitet i världshaven.

Det förefaller rimligt att ansvaret för tillståndsgivning och tillsyn etc inom ramen för avtalet läggs på Havs- och vattenmyndigheten. En förutsättning för att Sverige ska leva upp till sina förpliktelser är emellertid att tillräckliga och dedikerade resurser tillsätts för genomförandet.

Den svenska processen för att implementera internationella konventioner i svensk rätt är mer komplicerad än och skiljer sig från flera andra länder vilket kan förklara att Sverige många gånger inte tillhör de allra snabbaste att ratificera avtal av detta slag. Icke desto mindre är det otillfredsställande att Sverige under FN:s havskonferens i Nice, till skillnad från våra nordiska grannländer, inte var ett av de länder som ratificerat avtalet. Till dags dato har 50 av de nödvändiga 60 länder som krävs ratificerat avtalet. Med tanke på att endast tio länder återstår riskerar Sverige att inte vara en officiell part när avtalet träder i kraft, vilket naturligtvis vore såväl anmärkningsvärt som beklagligt.

Sverige anslöt sig 2022 till *BBNJ High Ambition Coalition* och har åtagit sig att verka för en ambitiös implementering av avtalet och en snabb ratificering. I samband med att avtalet öppnades för undertecknande, vilket också Sverige gjorde den 20 september 2023, slog dåvarande utrikesminister Tobias Billström fast att Sverige tillsammans med EU och dess medlemsstater kommer att "arbeta för en snabb ratifikation av avtalet så att det kan träda i kraft så fort som möjligt". I linje med detta förväntar vi oss att den svenska ratificeringsprocessen ges högsta prioritet, så att den kan komma i mål under 2025.

Hälsningar

Rolf Lindahl
Kampanjledare Greenpeace